

50 jaar beheer van de Noordzee

Op 1 april 2021 was het 50 jaar geleden dat er een aparte beheerorganisatie voor de Noordzee werd opgericht. Rijkswaterstaat Zee&Delta vierde dit gouden jubileum door de opgedane kennis, kunde en ervaring te delen met het publiek. Hoe? Met een webinar en een jubileumboek. Later dit jaar volgt er een reünie voor (oud)medewerkers.

Leo de Vrees van het organisatiecomité van Rijkswaterstaat Zee&Delta: “Het jubileum is een buitenkans om ook het waterbeheer van de Noordzee eens in de schijnwerpers te zetten. Aandacht voor wat we doen, met wie en voor wie we werken.” De Vrees was ook tafelheer tijdens het virtuele symposium, dat precies om die reden was georganiseerd. Daarover later meer.

Maar in 1967 verging de olietanker Torrey Canyon, en de kusten van Engeland en Frankrijk raakten zwaar vervuild. Deze ramp had een groot effect op de publieke opinie. De Noordzeelanden besloten samen te werken bij olierampen, en in 1969 werd daartoe het Bonn-akkoord vastgesteld. “Op dat moment ontstonden

er nieuwe vragen: hoe gaan we eigenlijk om met de Noordzee, wat moeten we allemaal regelen, wat weten we eigenlijk over de Noordzee?”

En toen was er de Directie Noordzee

En zo groeide de aandacht voor het beheer van de Noordzee. Op 1 april 1971 werd Directie Noordzee een zelfstandige dienst. Sindsdien laveert de uitvoeringsorganisatie van het Rijk op de golven van de veranderende politieke ambities. In een halve eeuw tijd evolueerde het Noordzeebeleid van ‘harmonisatie van alle gewenste activiteiten’ tot ‘ruimtelijk Noordzeebeleid’ en ‘klimaatbestendig en Europa-proof beleid’. Rijkswaterstaat voert dit beleid uit.

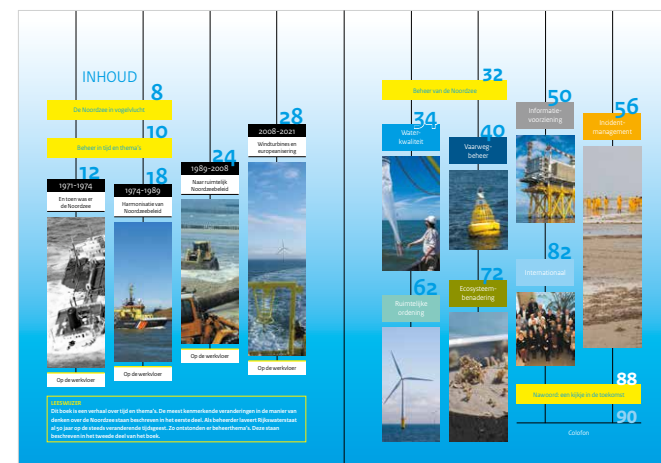
Om koers te kunnen houden hanteert de beheerder een thematische aanpak: het werk gaat over waterkwaliteit, vaarwegbeheer, incidentmanagement en informatievoorziening, en over de ecosysteembenadering, ruimtelijke ordening en de internationale scope. En over eindeloos veel dwarsverbanden. Maar hoe werkt dat dan precies?

Wat eraan voorafging

Eerst een blik in de geschiedenis. Het Noordzeebeheer begint eigenlijk al in 1966, het jaar dat Nederland het VN-Zeerechtverdrag (1958) ratificeerde. Er ontstond toen een nieuw te beheren nationaal water. Besloten werd dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk zou zijn voor het beheer van dit nieuwe water.

De Vrees: “Het verhaal gaat dat het Noordzeewerk er in het begin een beetje bij werd gedaan. De Noordzeetaken waren belegd bij de Afdeling Havenmonden van de Directie Benedenrivieren van Rijkswaterstaat. Het ging toen vooral om scheepvaart en de winning van olie- en gas.”

Two pages from the jubileumboek. The left page is titled 'INHOUD' and lists various sections with page numbers. The right page is titled 'Op de werkvloer' and contains text about the organization's history and current work.

Gouden jubileum

Daarover ging het webinar van 1 april 2021. Voorafgaand aan dit online-evenement trakteerde het organisatiecomité alle gasten op een kleurrijk jubileumboek ‘50 jaar beheer van de Noordzee, trends en ontwikkelingen.’

De Vrees: “Het is een verhaal over tijd en thema’s, in woord en beeld. De meest kenmerkende veranderingen in de manier van denken over de Noordzee staan beschreven in het eerste deel. De inhoud daarvan is gebaseerd op een stageonderzoek naar de historie van het Noordzeebeleid en -beheer, dat eerder werd uitgevoerd bij Rijkswaterstaat.

De evolutie van de beheerthema’s staat beschreven in het tweede deel van het boek. Om de veranderende tijdsgeest wat concreter te maken zijn er ook illustratieve uitspraken van medewerkers op de werkvloer opgenomen.”

Virtueel symposium

Ruim 260 kijkers sloten aan bij het webinar. Nadat minister Van Nieuwenhuizen een videoboodschap had uitgesproken, loodste dagvoorzitter Joost Hoebink de deelnemers van de rondetafelgesprekken verder door het programma. En toen?

De Vrees: “De eerste gespreksronde ging over ‘de mensen achter het werk’. Daartoe schoven de HID Theo van de Gazelle, Coen Blijlevens (luchtwarnemer), Michiel Visser (incidentenbestrijder), Sander de Jong (vergunningverlener) en Carien van Zwol (coördinator Noordzee) aan tafel. Allemaal vertelden ze hoe ze tijdens hun werk te maken kregen met veranderingen in het beheer.”

Casus ‘beleid en beheer’

“Het tweede deel van het webinar ging in op de relatie tussen het beheer en het beleid. Aan het woord kwamen IDON-voorzitter en directeur Liz van Duin van het ministerie van I&W, en afdelingshoofd Jan Busstra van Rijkswaterstaat Zee&Delta. De twee Noordzeebestuurders ruilden eerder van werkplek: Van Duin ging van Rijkswaterstaat Zee&Delta naar het ministerie. Busstra deed juist het omgekeerde: hij kwam van het ministerie en ging naar beheer. Deze wisselwerking tussen beleid en beheer lijkt illustratief voor het Noordzeewerk.”

De Vrees geeft een voorbeeld: “Neem het beleidsuitgangspunt medegebruik van offshore windparken. Als beheerder krijgen we de vraag: hoe regel je dat dan? Wat mag wel en niet, en onder welke randvoorwaarden? Andersom werkt het ook. Als er bij de beheerder een vergunning wordt aangevraagd voor de aanleg van een energie-eiland op zee, krijgt het beleid de vraag: willen we zulke initiatieven, en waar moeten de initiatieven dan aan voldoen?”

Ongezouten gasten aan tafel

Tijdens het webinar werden de plenaire gesprekken afgewisseld met video’s, een interactieve quiz en een poll. Maar daarna gingen de gesprekken weer full speed verder, want er was nog zoveel te zeggen. Bijvoorbeeld over de samenwerking met collega-beheerders. Vijf belangrijke partners schoven daarvoor aan tafel: directeur Kustwacht Jan van Zanten, directeur RWS/WVL Katja Portegies, afdelingshoofd CIV/MIVSP Gerrit Jan van den Toorn, directeur Rijksrederij Bianca Janssen en strategisch adviseur SODM Jessica van Swigchem. Ze gingen in gesprek over trends en ontwikkelingen in de onderlinge samenwerking.

De volgende vraag was: wie zijn dan de gebruikers van de diensten van de Noordzeebeheerder, en wat vinden ze van het beheer? Als vertegenwoordigers zaten daartoe aan tafel: de directeur Havenbedrijf Rotterdam Erik van der Schans, directeur Stichting de Noordzee Floris van Hest, bestuursvoorzitter NWEA Hans Timmers, directeur NVLB Ceas van Putten en op video, namens North Sea Farmers Eef Brouwers.

Het webinar werd ten slotte afgesloten door de HID Theo van de Gazelle en directeur Netwerkontwikkeling Elaine Alwayn, allebei van Rijkswaterstaat Zee&Delta. Zij keken vooruit. Samengevat: “Het beleid wordt steeds integraler, en dus raakt de uitvoering steeds meer sectoren.”

- Meer informatie is te lezen op: [Noordzeeloket.nl](#)
- Download hier het jubileumboek: [50 jaar beheer Noordzee](#)

Two pages from the jubileumboek. The left page is titled 'Op de werkvloer' and contains text about the organization's history and current work. The right page is titled 'RUIMTELIJKE ORDENING' and contains text about the organization's current work.

Two pages from the jubileumboek. The left page is titled 'RUIMTELIJKE ORDENING' and contains text about the organization's current work. The right page is titled 'WIE WILLEN WIJ WERKEN?' and contains text about the organization's current work.